

4.3. Қажетті борыштарды басқару әдістері

Барлық үкіметтерге берешекті басқару мақсаттарын, қолайлы тәуекелдерді, шартты міндеттемелерді орындау жолдарын және ұсынылған ресурстарды қадағалау критерийлерін белгілеу үшін әртүрлі таңдау жасалады. Шартты, сондай-ақ жасырын жасырын міндеттер қаржылық тәртіптің конституциялық негізін құрған үкіметтермен сандық деп танылады және танылады. Австралияда, Канадада, Германияда және Нидерландыда көп деңгейлі бюджеттеу және есеп беру тәжірибесі жақсы мысал болып табылады.

Аудитор тиісті борыштық басқару әдістерінің болуын растауы тиіс:

- Шарттық қарыздарға қабылданған, жаңа құралдар шығаратын, үкіметтің атынан мәмілелер жасайтын немесе мәміле жасайтын адамдардың функцияларын нақты анықтайтын құқықтық және нормативтік база. Сондай-ақ, мемлекеттік борыштық басқару бөлімдерінің делегация құрамына кіретін және әрбір қатысушы заңгерлік ұйымның жауапкершілігінің нақты және нақты сипаттамасын қамтитын операциялық құрылымы бар-жоғын тексеру керек.
- Тәуекелдер мен шығындарды салыстыру. Борыштық менеджерлер борыштық портфельдегі шығындар мен тәуекелдер арасындағы тепе-теңдікті анықтауға және өлшеуге мүмкіндік беретін шеңбер құру қажет. Тәуекелді бағалау үшін борыштық менеджерлер тұрақты түрде бұрмалау портфолиосының сынақтарын жүргізуі керек. Бұл тестілер, әдетте, отандық және шетелдік қаржы нарықтарындағы жаңартылатын тәуекелдер немесе жоғары құбылмалылық сияқты үкімет немесе тұтас елдің алдында тұрған соққылармен өзара байланысты модельдерге негізделген. Құны мен тәуекелді талдау пайыздық мөлшерлемелер мен шарттарды бағалауды қамтиды.
- Шартты міндеттемелерге қатысты.
 - Шартты қарыз немесе міндеттемелер болуы мүмкін түсініктерді анықтау қажет.
 - Белгілі бір күнге дейін қабылданған міндеттер мен шартты міндеттемелерді мұқият қадағалау және олардың қарыздық немесе бюджеттік шығындарға айналуы үшін бағалау жүргізілуі керек. Міндеттемелер мен шартты міндеттемелерді, сондай-ақ қажетті бюджет қаражатын бөлуді санау керек. Қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылыққа қатысты тұтастай алғанда экономикаға мүмкін ықпалын ескере отырып, осы міндеттемелер мен міндеттемелердің тәуекелін бағалау қажет.
 - Мемлекеттің борыштық саясатына қатысты шешім қабылдануы тиіс, ол мемлекеттік қаржының күрт қысымы мен өзгеруін

болдырмау үшін ықтимал болашақ қаржылық шығындарды азайту үшін қажет. Заң шығарушы орган және тұтастай алғанда қоғам олардың көлемдері мен қозғалыстары туралы, сондай-ақ осы мәселе бойынша қабылданған шаралар туралы тиісті түрде хабардар болуы керек.

Соңында, микро-әкімшілік тұрғыдан алғанда, қарызды басқару нақты макроэкономикалық құрылыммен байланысты екендігіне көз жеткізу керек, сондықтан үкіметтер борыш пен макроэкономикалық көрсеткіштер арасындағы қатынастар, сондай-ақ мемлекеттік қарыздың өсуі тұрақты болып табылады. Аудиторлар билік органдары нақты макроэкономикалық негізде тұжырымдалған, борышты басқару жөніндегі тиісті шараларды қамтитын стратегияны әзірлеуге жеткілікті назар аударып жатқанын бағалауы

Дәріс бойынша сұрақтар:

1. Борышты реттеу аудитін жүргізу кезінде аудитор қандай әдістерді пайдаланады.